

BLAD JAARGANG 5 NUMMER 1 WINTER 2011

GEACHTE NIEUWE BESTUURDERS VAN DE PROVINCIE UTRECHT

Graag feliciteer ik u alvast met uw verkiezing tot statenlid van de Provinciale Staten van Utrecht (2 maart a.s.). Ik heb bewondering voor u, dat u in deze weerbarstige tijd de verantwoordelijkheid op u neemt om onze prachtige provincie Utrecht te besturen. Voorwaar geen gemakkelijke opgave.

We weten allemaal dat onze provincie, als hart van Nederland, zeer geliefd is om in te wonen en werken. Vanwege haar prima vestigingsklimaat. In de provinciale nota 'Utrecht 2040' heeft u uw langere termijn ambitie vastgelegd: namelijk een economisch gezonde regio met prachtige landschappen, waardevol erfgoed en een rijke cultuurhistorie, waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen. Ofwel een goed

evenwicht tussen economie in de provincie, natuur en milieu en het sociale en culturele welzijn van de inwoners van de provincie. Een mooi vergezicht. De besluiten over noodzakelijke bezuinigingen, waar u voor staat, kunnen mogelijk het vergezicht aantasten. Aan u de uitdaging om voor de komende jaren verantwoorde keuzes te maken. Zodanig dat op lange termijn het evenwicht behouden blijft. En de missie van 2040 gehaald wordt. Landschap Erfgoed Utrecht en allen die actief betrokken zijn bij erfgoed, landschap en cultuurhistorie bieden u graag bij deze hulp en inzet aan om bovenstaande te bereiken.

Frans ter Maten, directeur

DE BLIK VAN
FRANS TER MATEN

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

HEGGEN SIEREN HET KROMME RIJNLANDSCHAP

In 2010 is Landschap Erfgoed Utrecht, in samenwerking met Stichting Heg-en-Landschap, gestart met het project 'Heggen in het Kromme Rijnlandschap'. De landschapscoördinatoren van de gemeente Houten en Stuurgroep Kromme Rijnlandschap doen mee om deze parels in het landschap te behouden.

Veel heggen in het Nationaal Landschap Rivierengebied zijn verdwenen omdat ze hun oude functies, zoals perceelsafgrenzing, veekering en producent van bouw- en geriefhout, hebben verloren. Toen de heg zijn functie verloor, leken we zonder heggen te kunnen. Maar heggen blijken belangrijk voor natuur en biodiversiteit. Ze vormen een hoogwaardig groen netwerk dat voor veel planten en dieren van levensbelang is. Ook kunnen heggen natuurlijk nog steeds voor veekering gebruikt worden. Heggen zijn mooi en kenmerkend voor bepaalde streken en dus voor het woon- en werkplezier, voor recreatie en toerisme. Heggen zijn en blijven dus nuttig en noodzakelijk. Zowel vrijwilligers als professionele landschapsbeheerders volg-

den in 2010 een cursus over hoe ze heggen in het Kromme Rijnlandschap kunnen behouden voor de toekomst. Daarbij was speciale aandacht voor het heggenvlechten, een belangrijke vorm van groot onderhoud. In februari 2011 worden tien waardevolle heggen hersteld, in totaal circa 1 kilometer. Door goed onderhoud en aanplant sieren heggen het Nationaal Landschap Rivierengebied ook in de toekomst. Kijk voor meer informatie op www.landschaperfgoedutrecht.nl of www.hegenlandschap.nl.

Het project wordt financieel mogelijk gemaakt door de provincie Utrecht, gemeente Houten, Stuurgroep Kromme Rijnlandschap en de Nationale Postcode Loterij.

EERSTE DVD UITGEREIKT Verleden van Utrecht DEEL 3

Op 19 januari jl. reikte Frans ter Maten, directeur Landschap Erfgoed Utrecht, de eerste DVD Verleden van Utrecht deel 3 uit aan Anneke Raven, gedeputeerde Cultuur van de provincie Utrecht. Verleden van Utrecht was in 2010 alweer voor de derde keer te zien op RTV Utrecht en is gemaakt i.s.m. Landschap Erfgoed Utrecht en Het Utrechts Archief.

Gedeputeerde Raven was erg enthousiast over de serie die zo goed aansluit bij de regeling De Utrechtse Schatkamer waarmee de provincie Utrecht het rijke culturele historie van Utrecht toegankelijk wil maken voor iedereen. "Voor de belangrijke en interessante, historische details van onze provincie geldt vaak dat wat niet belicht wordt, niet bestaat. In het Verleden van Utrecht worden de voor het publiek soms onbekende gebeurtenissen, personen en plekken op een beeldende en begrijpelijke manier belicht. En omdat het belicht wordt, bestaat het. Met deze derde DVD brengen Landschap Erfgoed Utrecht en RTV Utrecht de historie van onze provincie tot leven."

Kijk voor meer informatie en om de DVD te bestellen op www.landschaperfgoedutrecht.nl. De serie Verleden van Utrecht, deel 3 werd financieel mogelijk gemaakt door de Provincie Utrecht, KF Heinfonds, Universiteit Utrecht, Prins Bernhard Cultuurfonds, Elise Mathilde Fonds, VSB Fonds en Leenheren van het Sticht.

- Verleden van Utrecht**
Blijf het Verleden van Utrecht! Dit met de van haken! beschuldige Leen in Gentland ontstond. Wat deed er alleen voor mensen toegankelijk, was Zullen eruit! Leef mee met de arde in Zeist dat wordt getroffen door de
- 1 Dorstod, een verdwenen
  - 2 Anstrod, ridder en bisschop
  - 3 Heksevervolg in Oud
  - 4 Eendardes pioniers in de
  - 5 Anna Maria van Schurme en het ontstaan van de
  - 6 Waarden en het Rampje
  - 7 Balle van Zuylen en de
  - 8 Kinderarbeid in Veenen
  - 9 Crisis in Zeist (jaren 30)
  - 10 The making of...
- DEEL 3
- www.verledenvanutrecht.nl

Tiendweg Willeskop

Tiendweg Willeskop, tussen Montfoort en Oudewater, is een uniek landschapselement. De oorspronkelijke beplanting van deze kade, knobomen en hakhout, en de weteringen die aan beide zijden lagen zijn grotendeels verdwenen. De tiendweg is eigendom van ongeveer vijftienveertig boeren en particulieren. Landschap Erfgoed Utrecht heeft alle eigenaren gevraagd of zij hun deel van de tiendweg willen herstellen. Twaalf eigenaren hebben inmiddels hun medewerking toegezegd. In totaal wordt 1.500 meter tiendweg hersteld, waardoor de zichtbaarheid in het landschap en de natuurwaarden sterk toenemen. Het project wordt in samenwerking met de gemeenten Montfoort en Oudewater, gebiedscommissie De Utrechtse Waarden en Provincie Utrecht uitgevoerd.

De Utrechtse Schatkamer: laatste kans om subsidie aan te vragen

De subsidieregeling De Utrechtse Schatkamer gaat zijn laatste jaar in. De regeling stelt musea, archieven, historische verenigingen en andere non-profit instellingen in staat de onderlinge samenwerking en de Utrechtse cultuurhistorische schatten beter toegankelijk en beleefbaar te maken voor een breed publiek. Het aanvraagformulier is vanaf 1 april a.s. te downloaden via www.deutrechtseschatkamer.nl. Hier vindt u ook meer informatie over het subsidieprogramma. Tot 1 juni 2011 kunnen de aanvragen bij de provincie Utrecht worden ingediend. Meer weten? Neem dan contact op met de Saskia Goëken, s.goeken@landschaperfgoedutrecht.nl.

Pyramide van Austerlitz bol van activiteiten

In 2011 zijn er weer leuke activiteiten bij de Pyramide van Austerlitz; iedereen heeft nu elke eerste maandagavond van de maand de kans om meer te weten te komen over de Franse Tijd en de Pyramide van Austerlitz tijdens een serie bijeenkomsten in het

Bezoekerscentrum bij de Pyramide. Kijk voor meer informatie op www.defransetijd.nl. Neem voor aanmelding contact op met Nathalie Cassée, info@defransetijd.nl of 06 23180768.

Herstel Heygraafbeek in Woudenberg

Landschap Erfgoed Utrecht heeft eind 2010 de herinrichting van de Heygraafbeek in goede banen geleid. De beek loopt ten oosten van de bebouwing van Stichting Reinaerde in Woudenberg. Het project heeft een mooie natuurverrijking opgeleverd. Er is een nieuwe beekloop gecreëerd, een vijver gegraven die mogelijk amfibieën aantrekt en er is nieuwe beplanting langs de beek aangeplant. Ook zijn ijsvogelwandjes in het oevertalud langs de beek aangelegd. Benieuwd of ijsvogels gebruik maken van de wandjes? Kom dan eens een kijkje nemen op de aangelegde houten steiger die uitzicht geeft over de beekloop en de vijver.

Nieuw: praktische opdracht over werkverschaffing

Leerlingen in de tweede fase van havo/vwo kunnen nu via de onderwijssite van Landschap Erfgoed Utrecht een onderzoek doen naar de werkverschaffing in Amersfoort, Woerden, De Bilt, Utrecht en Zeist. De huidige economische crisis wordt wel vergeleken met die van de jaren dertig van de vorige eeuw. In oktober 1929 stortte de beurs van Wallstreet in. Een wereldwijde economische crisis volgde. Ook Nederland kreeg te maken met armoede en grote aantallen werklozen. Om het moreel van de werklozen hoog te houden en hen bezig te houden werden door het hele land werkverschaffingsprojecten opgezet, ook in de provincie Utrecht. Zo werden in de stad Utrecht bijvoorbeeld stadion Galgenwaard, het Noorderbad en het Julianapark aangelegd. Meer weten? Stuur een e-mail naar onderwijs@landschaperfgoedutrecht.nl.

Hart voor Natuur

Zoals wellicht bekend, wil het kabinet 40 procent korten op de budgetten voor natuur en landschap. De bezuinigingen betekenen onder andere geen nieuw groen rond nieuwe woonwijken en veel minder beheer en toezicht in natuurterreinen. Daarom riepen de Utrechtse natuur- en milieuorganisaties iedereen op om in de week van 12 tot en met 19 februari actie te voeren door allerlei activiteiten te organiseren in het landschap.

Op 19 februari, de laatste actiedag, wordt door de Vechtplassencommissie in samenwerking met Landschap Erfgoed Utrecht een werkdag georganiseerd. Gedeputeerde Bart Krol en vele vrijwilligers gaan in Loenen aan de slag om de Vecht zichtbaar te maken. Elders in de provincie zijn er meer activiteiten en wordt een publieksmanifestatie georganiseerd. Kijk op www.landschaperfgoedutrecht.nl of www.hartvoornatuur.nl voor meer informatie.

Op 2 maart zijn de Provinciale Verkiezingen. Iedereen met hart voor natuur wordt opgeroepen om te gaan stemmen, omdat de provincie voor een groot deel verantwoordelijk is voor natuur en landschap in Nederland. Met uw stem kunt u mede bepalen hoe Nederland er in de toekomst uit zal zien.

DE KUNST VAN het boerenhek

Wilnis ligt in het open veenweidelandschap van het Groene Hart, dat zich kenmerkt door graslanden, sloten, houten damhekken en de typische ruilverkavelingboerderijen. Dwars door deze polder loopt de Gagelweg. Vanuit het Plan De Venen, waarin verbeteringen voor landbouw, landschap, natuur en recreatie centraal staan, bedacht één van de boeren aan de Gagelweg een plan om de vele toegangsdammetjes te verfraaien met een nieuw ontwerp damhek. De traditionele damhekken zijn grotendeels vervangen door stalen hekken. Onlangs is een project gestart waarin Landschap Erfgoed Utrecht en Centrum

voor Beeldende Kunst Utrecht (CBKU) samenwerken met de Agrarische Natuurvereniging De Venen, Stichting Ontwikkeling De Venen en LTO Noord Projecten. Er zijn twee ontwerpers geselecteerd: René Knip en Ineke Hans. Zij hebben begin januari tijdens een inspiratieochtend op de Gagelweg kennis gemaakt met de geschiedenis van het gebied, de bewoners en het onderzoek naar de perceelnamen. Met deze bagage op zak presenteren zij in maart hun eerste ontwerpideeën. In 2012 hopen wij de Gagelweg, maar wellicht meer gebieden in Groot Wilnis-Vinkeveen, te sieren met nieuwe, streekgebonden damhekken.

BENT U DE WINNAAR VAN DE BOERDERIJ VAN HET JAAR 2011?

De Boerderij van het Jaar is een wedstrijd die georganiseerd wordt door de Boerderijen Stichting Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht. Iedereen kan vanaf 31 januari een boerderij aanmelden op www.boerderijvanhetjaar.nl. Een vakjury bekijkt en beoordeelt alle inzendingen. De winnaar(s) worden bekend gemaakt in mei tijdens een feestelijke bijeenkomst op Landgoed Oostbroek in De Bilt. In 2010 was De Groote Lage Weide te Woudenberg de winnaar en in 2009 streek Rodestein te Amerongen met de eer.

Kijk voor meer informatie, de prijzen en aanmelding op www.boerderijvanhetjaar.nl. Tot 14 maart is het mogelijk boerderijen voor te dragen. Neem voor meer informatie contact op met René Langedijk, 030 220 55 34 of info@landschaperfgoedutrecht.nl.

Boerderij van het jaar wordt financieel mogelijk gemaakt door de provincie Utrecht.

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

COLOFON

BLAD VOOR LANDSCHAP EN ERFGOED
IS EEN UITGAVE VAN LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
EN VERSCHIJNT VIER KEER PER JAAR.

POSTBUS 121 3730 AC DE BILT T 030 220 55 34
INFO@LANDSCHAPERFGOEDUTRECHT.NL
WWW.LANDSCHAPERFGOEDUTRECHT.NL

REDACTIE: MEDEWERKERS LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
EINDREDACTIE: NATALIE JOOSTEN,
LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
FOTO'S: LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
VORMGEVING: MARJORIE SPECHT,
WWW.ONTWERPKANTOOR.NL
DRUK: GRAFENO
OPLAGE: 5500

BLAD WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

provincie Utrecht